

משטרת ישראל
אגף חקירות ומודיעין

-בלמ"ס-

חלקים מנוהל זה הותרו לעיון על פי חוק חופש המידע

			נוהלי אח"מ
מספר: 300.13.013	תת-פרק: משפחה ונפגעי עבירה	פרק: חקירות	
שם נוהל: הטיפול המשטירי בנפגעי עבירות מין			תאריך פרסום: 28/09/2024
			תאריך תחילה: 28/09/2024
			תאריך ביטול:
			נוסח: 2

מספר נוהל ישן : 03.300.013

1. כללי

- א. נוהל זה מתווה את דרכי הטיפול המשטירי בנפגעי תקיפה מינית, תוך הכרה בהתמודדות הכרוכה בהגשת תלונה בגין עבירות אלו ובחשיבות הטיפול המקצועי והרגיש.
- ב. בנוהל זה תהא ההתייחסות לנפגע העבירה בלשון זכר, אך האמור בהנחיה מתייחס לשני המינים.
- ג. מטרת הנוהל לקבוע את סדר הפעולות בעניין הטיפול המשטירי על שלביו השונים בעבירות אלה, שכן אלה בעלות מאפיינים ייחודיים.
- ד. הטיפול המשטירי בתלונות על עבירות מין מחייב התחשבות, שמירה על כבוד הנפגע ועל פרטיותו, בצד חתירה לגילוי העברין וחשיפת הראיות.
- ה. לצורך קידום שיתוף פעולה מצד נפגע העבירה וקידום החקירה יש להקפיד על הכרה בצרכי הנפגע תוך התחשבות בה בזמן החקירה.
- ו. כאשר עבירת המין מתבצעת בין בני זוג, יש לפעול גם בהתאם לנוהל אח"ס רלוונטי.
- ז. יש לפעול במקביל לנוהל זה גם בהתאם להוראות נוהלי אח"ס רלוונטיים.

2. הגדרות

- א. **בית לין** – מרכז סיוע ייעודי המטפל בקטינים ובקטינות נפגעי אחת מהעבירות המנויות בתוספת לחוק תיקון דיני ראיות (הגנת ילדים) או בסעיף 368ד(ח) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
- ב. **חוקר עבירות מין** – חוקר שהוסמך במסגרת השתלמות עבירות מין או השתלמות מחלקי משפחה במכללה הלאומית לשוטרים.

ג. **טרנסג'נדר** – אדם אשר הוגדר בעת לידתו כבעל מגדר מסוים, בהתאם למינו, אך חש כי תיאור זה אינו מייצג נאמנה את זהותו המגדרית.

ד. **מרכז הסיוע** – מרכז הסיוע לנפגעות תקיפה מינית ולנפגעי תקיפה מינית.

ה. **עבירות מין** – עבירות מין המפורטות בסימן ה' בפרק י' לחוק העונשין התשל"ז-1977, למעט עבירה של איסור פרסום לפי סעיף 352 לחוק העונשין, וכן עבירה על פי החוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998.

ו. **ערכת אונס** – ערכה לדיגום נפגעי עבירות מין, שמספקת משטרת ישראל לדגימה מגופו של אדם שיש יסוד להניח שהוא נפגע עבירת מין, לצרכים ראייתיים לשם חקירת ביצועה של העבירה.

ז. **קצין ממונה** – כהגדרתו בפקודת המטא"ר 14.01.34 – "עיקוב, מעצר ושחרור".

3. **הבסיס החוקי**

להלן התשתית החוקית המהווה בסיס לנוהל זה:

א. חוקים

- (1) חוק סיוע לקטינים נפגעי עבירות מין או אלימות, תשס"ח-2008.
- (2) חוק העונשין, התשל"ז-1977, (להלן: "**חוק העונשין**").
- (3) סעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשל"ב-1982.
- (4) סעיפים 14, 14א, 14ג לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף החשוד ונטילת אמצעי זיהוי) תשנ"ו – 1996, (להלן: "**חוק חיפוש בגוף**").
- (5) חוק לתיקון דיני ראיות (הגנת ילדים), תשט"ו – 1955 (להלן: "**חוק הגנת ילדים**").
- (6) חוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך-1960 (להלן: "**חוק טיפול והשגחה**").
- (7) סעיפים 3-5 לחוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח-1998 (להלן: "**חוק למניעת הטרדה מינית**").
- (8) חוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א – 2001 (להלן: "**חוק זכויות נפגעי עבירה**").
- (9) חוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-2005.
- (10) תקנות בריאות העם (הודעה על חשש אלימות), תשל"ו – 1975.
- (11) סעיף 22א לחוק זכויות נפגעי עבירה, הקובע הסדר חוקי חדש בנוגע לערכה ייעודית ("ערכת אונס").
- (12) חוק החמרת ענישה בעבירות מין על רקע לאומני (תיקוני חקיקה), תשפ"ג-2023.
- (13) חוק חיסיון ראיות (טיפול נפשי בהליכים פליליים שעניינם עבירות מין או אלימות חמורה במשפחה), התשפ"ב-2022.

ב. הנחיית פרקליט המדינה

הנחיית פרקליט המדינה מספר 2.33 – חקירה והעמדה לדין בעבירות מין בהעדר שיתוף פעולה מצד נפגע העבירה (להלן: "**הנחייה 2.33**").

ג. פקודות המטה ארצי

- 1) פקודת המטא"ר 04.01.01 – "מסירת ידיעות לציבור ולגורמי תקשורת".
- 2) פקודת המטא"ר 14.05.01 – "חיפוש פנימי בגוף".
- 1) נוהל אח"מ מס' 300.13.209 – "הטיפול המשטרתי בנפגעי עבירה פלילית".

4. הטיפול המשטרתי

א. קבלת התלונה וגביית העדות

- 1) כאשר עבירת מין בוצעה זמן קצר לפני הפנייה למשטרה, ויש מקום לערוך חיפוש בזירת האירוע לשם מציאת ראיות, יש להנחות מידית את הנפגע, כי עד להגעת החוקרים יש לשמור על הראיות הרלוונטיות לחקירה (כדוגמת: הראיות הנמצאות על גופו, בגדי נפגע העבירה וזירת האירוע).
- 2) ככלל, נפגעי עבירת מין יחקרו בתחנת המשטרה על ידי חוקר עבירות מין, בן מינם. ובהעדרו על ידי חוקר אחר בן מינם. בהעדרו על ידי חוקר עבירות מין שאינו בן מינם. זאת, למעט מקרי חירום, כאשר יש צורך בחקירה דחופה לבירור ראשוני. במקרה זה תתקבל התלונה על-ידי חוקר/ת תורן, תוך הקפדה על התייחסות נאותה לנפגע העבירה.
- 3) בתחילת החקירה יידע החוקר את נפגע העבירה בדבר זכותו לבחור את מין החוקר, והוא ייחקר בהתאם לבקשתו, למעט בהתקיים אחד מאלה:
 - א) סבר הקצין הממונה כי מטעמים מיוחדים שיירשמו לא ניתן להיענות לבקשה;
 - ב) סבר החוקר האחראי על חקירת העבירה כי מטעמים מיוחדים שיירשמו יש בכך כדי לפגוע בחקירה, ובשל דחיפות העניין לא ניתן לקבל את עמדתו של הקצין הממונה.
- 4) יש לעשות מאמץ להיענות לבקשת נפגע העבירה, ואולם אם לא נענתה בקשתו של נפגע העבירה מהטעמים המיוחדים שיירשמו על פי סעיף 3 לעיל. עדותו תיגבה, אם הוא מעוניין בכך בנוכחות שוטר בן המין שביקש כי יחקר אותו, אם נכח באותה עת במקום החקירה.
- 5) בכל מקרה בו נחקר נפגע העבירה על ידי חוקר שאינו בן מינו או במקרה שבו לא נענתה בקשתו, יש לנמק זאת בכתב בתיק החקירה.
- 6) בכל תלונה בגין עבירת מין שבוצעה, יש לברר עם נפגע העבירה האם קיבל טיפול רפואי בבית חולים והאם ניטלה ממנו ערכת אונס. ככל שנפגע העבירה מציין כי קיבל טיפול רפואי או שניטלה ממנו ערכה, יש לקבל את הסכמתו בכתב, על גבי טופס ייעודי, לביצוע שימוש בנתוני הערכה. לאחר קבלת הסכמה בכתב כאמור, ותיעודה בתיק החקירה, יש להוציא את הערכה לשמירה מהמרלוג ולהעבירה למשרד המוצגים של מז"פ בהקדם האפשרי ולא יאוחר משבוע מרגע ההוצאה כאמור.
- 7) לאורך כל הטיפול בחקירה, יש לשאוף ולעשות את מירב המאמצים לכך שחוקר אחד בלבד, ובמידת האפשר, החוקר האחראי על חקירה יהיה בקשר עם נפגע העבירה.

8) בשל אופיין הרגיש של השאלות הצפויות להישאל בעת חקירת נפגע עבירת מין, עם תחילת החקירה יש להסביר לנפגע העבירה שהוא עתיד להישאל שאלות אישיות אשר עשויות לגרום אי נוחות ואולם נחוצות והכרחיות לחקר האמת.

9) במהלך גביית עדותו של נפגע העבירה, יקפיד החוקר שלא לחקור אותו אודות עברו המיני או נטייתו המינית. שאלות בדבר קשר מיני קודם עם החשוד או שאלות אחרות אודות עברו המיני או נטייתו המינית של נפגע העבירה יותרו, בהחלטת הקצין הממונה מטעמים מיוחדים שירשמו בגוף החקירה במקרה בהם המידע רלוונטי וחיוני לחקירה ולהגעה לחקר האמת. במצב דברים זה, בו התקבלה החלטה כי מידע אודות עברו המיני או נטייה מינית של נפגע העבירה רלוונטי והכרחי לחקירה, יישאל נפגע העבירה לעניין זה תוך התחשבות מרבית בכבודו ובפרטיותו.

10) החוקר יתעד את מצבו הנפשי והפיזי של נפגע העבירה ויציין האם קיימים סימני אלימות, קרעי בגדים וכל פרט אחר אשר יש בו כדי לסייע בחקירה.

11) עם סיום גביית ההודעה, ימסור החוקר לנפגע העבירה את שמו, את פרטי רישום התלונה ואת האופן בו יוכל נפגע העבירה לפנות אליו לקבלת מידע או למסירת מידע נוסף. כמו כן יפעל בהתאם לנוהל אח"ם רלוונטי.

12) במקרה של תלונה על עבירת מין, שמעמד המתלונן אינו חוקי בתחומי מדינת ישראל, ככלל, אין לעצור, לעכב או לחקור את נפגע העבירה באזהרה בעבירת של שהייה בלתי חוקית, אם זו העבירה היחידה המיוחסת לו, ואין לפעול לגירושו מחוץ לתחומי מדינת ישראל, כל עוד לא הסתיימה החקירה או ניהול התיק בבימ"ש.

13) הטיפול המשטרתי בנפגע עבירה טרנסגינדר יהיה ברגישות, באופן מכבד ובהתאם לזהות המגדרית שהנפגע הטרנסגינדר מבקש כי יתייחסו אליו/ה.

ב. חקירה בהעדר תלונה או בהעדר שיתוף פעולה של נפגע העבירה

1) נודע למשטרה על ביצוע עבירת מין וסירב נפגע העבירה למסור תלונה או הודעה בכתב על כך, יובהר לו, כי בהעדר תלונה מפורשת ממנו, וללא עדותו במשטרה, תתקשה המשטרה למצות את החקירה.

2) יש לאפשר לנפגע העבירה להחליט בדבר הגשת תלונה במשטרה ודיגום ראיות מגופו :

א) החליט נפגע העבירה להגיש תלונה במשטרה ולאפשר ליטול ראיות מגופו באמצעות ערכת האונס ולהעבירה לבדיקת מעבדה במו"פ לצורך המשך חקירה פלילית, יפעל השוטר כמפורט בסעיף י'.

ב) סירב נפגע העבירה להתלונן במשטרה, יוסבר לו כי זכותו להסכים לדגימת ראיות מגופו – גם ללא הגשת תלונה – וכי הערכה תישמר במרלוג המשטרתי, תוך שמירה על סודיות, פרטיו האישיים המופיעים על הערכה, זאת ואם יגיש תלונה בעתיד ניתן יהיה בהסכמתו בכתב להשתמש בערכה.

ג) בידי המשטרה האפשרות להחליט להמשיך ולחקור את נסיבות המקרה, אף ללא תלונה מצד נפגע העבירה וזאת בהתאם להנחיית פרקליט המדינה 2.33.

ד) במקרים בהם הוחלט כי אין מקום להמשיך ולחקור בנסיבות העניין, יועבר תיק החקירה לגורם המוסמך לגניזה.

ג. עבירות מין שהתבצעו זמן רב טרם קבלת התלונה

- 1) יש לפתוח בחקירה גם כאשר עבירת המין התבצעה זמן רב טרם קבלת התלונה.
- 2) תקופת ההתיישנות בעבירות המין הינן שונות ותלויות במועד ביצוע העבירה, סוג העבירה, גיל הנפגע ובטיב הקשר בין הפוגע לנפגע העבירה. לפיכך, במסגרת החקירה יש להקפיד על בירור יסודי באשר לעובדות אלו.
- 3) ככלל יש לפתוח בחקירה פלילית, על אף שחלפה תקופת ההתיישנות בגין עבירת מין. המלצה בדבר סגירת התיק ללא ביצוע חקירה, לאור העובדה כי חלפה תקופת ההתיישנות, תובא לאישור ק' אח"ם מרחבי.
- 4) ק' אח"ם מרחבי ינמק את החלטתו ביחס לסגירת התיק, ובעניין זה יילקחו בחשבון בין היתר חומרת האירועים, הקשר בין נפגע העבירה לחשוד, קיומם של תיקים קודמים או נוספים.
- 5) עמדתו של ק' האח"ם המרחבי כאמור בסעיף קטן 3 לעיל תועבר לטיפול פרקליטות המחוז, בצירוף תיק החקירה.

ד. מקום גביית התלונה

- 1) גביית הודעתה של נפגע העבירה, תעשה בחדר נפרד, ללא נוכחות חוקרים או נחקרים אחרים, למעט אנשים הנוגעים ישירות לחקירה ושנוכחותם דרושה לצורכי חקירה.
- 2) חוקר לא יגבה הודעות מנפגע העבירה במרכז שירות לאזרח (להלן: "מש"ל"). עדותו תיגבה על ידי חוקר עבירות מין ביחידות החקירה המקצועית כגון מחלקי המשפחה או מחלקי האלמ"ב או בחדר חקירה המאפשר את הפרטיות המרבית לנפגע העבירה ואשר אינו חלק מאזור קבלת קהל.
- 3) במקרה בו ביקש נפגע העבירה כי גביית תלונתו תעשה בביתו או בביתו של אדם אחר בו הוא נמצא, יש להעביר בקשה זו לקצין הממונה. שוכנע הקצין הממונה על החקירה בתחנה, כי יש מקום להיעתר לבקשתו וניתן לעשות זאת, ישלח מוקדם ככל האפשר, חוקר למקום בו נמצאת נפגע העבירה והחוקר יגבה שם את העדות.
- 4) תלונה מקוונת – יש לפעול על פי נוהל אח"ם רלוונטי.

ה. חשד לשימוש בסם המונע כושר התנגדות ("סם אונס") כאמצעי לביצוע עבירת מין

- במקרה בו עולה חשד לשימוש בסם המונע כושר התנגדות ("סם אונס") כאמצעי לביצוע עבירת מין, יש לפעול כדלקמן:
- 1) יש לפתוח בחקירה בחשד לביצוע עבירות מין, ובנוסף בחשד לביצוע עבירה לפי סעיף 327 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, "שליטת כושר ההתנגדות לשם ביצוע עבירה".
 - 2) ביצוע בדיקות טוקסיקולוגיות – [סעיף זה לא הותר לעיון הציבור על פי סעיף 9(ב)(1) וסעיף 9(ב)(8)].

ו. קשר בין נפגע העבירה לבין גורמי סיוע ונוכחות מלווה בחקירה

- 1) נפגע העבירה זכאי לכך שאדם המלווה אותו, לפי בחירתו, יהיה נוכח בעת החקירה, אלא אם כן סבר הקצין הממונה כי יש בכך לפגוע בחקירה. על הקצין לנמק סירובו בכתב.
- 2) עם היוודע דבר התלונה, יש ליידע את נפגע העבירה, על זכותו למלווה בעת החקירה ועל האפשרות להסתייע במתנדב/ת של מרכז הסיוע כבר בראשית החקירה. על החוקר לתעד זאת בתיק החקירה.
- 3) ביקש נפגע העבירה להיעזר בשירותי מרכז הסיוע או גורם טיפולי אחר שעמו הוא בקשר, יש לאפשר לו להתקשר עם גורם הסיוע מידית ולזמנו מוקדם ככל האפשר להילוות אליו בעת החקירה. על החוקר לתעד זאת בתיק החקירה. רשימת מרכזי הסיוע מצורפת בנספח ב'.
- 4) לבקשת נפגע העבירה ניתן לעכב החקירה עד להגעת המלווה לתחנה, זאת במגבלות דחיפות החקירה וצורכיה. אם לא ניתן לעכב החקירה עד לבוא המלווה יש לציין זאת בכתב.
- 5) סירב נפגע העבירה להסתייע במרכז הסיוע או בגורמי סיוע אחרים, יש לכבד את רצונו במלואו ולא להביא את דבר העבירה לידיעת כל גורם מסייע, יש לתעד את סירובו בכתב.

ז. הטיפול בקטין נפגע עבירה

במקרים בהם קטין נפגעת עבירה יינקטו בנוסף להוראות הקודמות גם הצעדים האלה:

- 1) הפניית הקטין למרכז הסיוע "בית לין".
- 2) הודעתו של קטין נפגע עבירה אשר גילו מתחת לגיל 14, תיגבה על ידי חוקר ילדים כאמור בחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), תשט"ו-1955.
- 3) הודעה של קטין נפגע עבירה בגיל 14 שנים ומעלה תיגבה על ידי חוקר נוער שהוסמך כחוקר עבירות מין בין מינו על ידי חטיבת החקירות, בהיעדרו על ידי חוקר נוער מוסמך בין מינו, ובהיעדרם על ידי חוקר אחר. במקרים בהם לא ניתן לפעול כאמור לעיל, תיגבה הודעת הקטין על ידי חוקר שהוסמך כחוקר עבירות מין ובנוכחות שוטר או מתנדב המרכז הסיוע לנפגעות תקיפה מינית. בתחילת החקירה יידע החוקר את הקטין נפגע העבירה בדבר זכותו לבחור את מגדר החוקר.
- 4) כשנפגע העבירה הוא קטין או חוסה תימסר הודעה למשפחתו, לאפוטרופוס או למעון בו הוא חוסה, רק בתיאום עובד הסוציאלי שמונה על פי חוק טיפול והשגחה (פקיד סעד) או לקצין המבחן המטפל בו, או לחוקר ילדים במקרה בו גיל נפגע העבירה נמוך מ-14.
- 5) כאשר נפגע עבירה קטין, מגיע בגפו ומבקש להימנע מדיווח להוריו או אפוטרופסיו, והחוקר התרשם שיש חשש ממשי לשלומם אם יועבר דיווח כאמור, או שנפגע העבירה, שגילו מעל ל-14 מבקש כי לא יועבר דיווח כאמור ותוצאות העברת דיווח על האירוע אינן ברורות יתעד החוקר את סירובו בתיק החקירה, וידווח לעובד סוציאלי שמונה לפי חוק (פקיד סעד) על אודות האירוע ונסיבות אי העברת דיווח לאפוטרופוס.
- 6) במקרים בהם יש חשד לביצוע עבירות אלימות בקטין על ידי הוריו או אפוטרופוס, ידווח החוקר לעובד סוציאלי שמונה לפי חוק (פקיד סעד).

ח. עריכת עימות

- 1) החלטה על עריכת עימות תתקבל על ידי הקצין הממונה על החקירה.
- 2) בעת זימון נפגע העבירה לתחנת המשטרה לשם עריכת עימות, יש ליידע אותו כי הוא מוזמן לצורך כך וכן את זכותו לסרב לעריכת העימות.
- 3) טרם ביצוע העימות, יש לקבל את הסכמת נפגע העבירה לעריכת העימות, תוך הסבר על מהותו וחשיבותו ככלי חקירתי ועל השלכות אפשריות של אי קיומו על תוצאות החקירה. יש לתעד תשובת נפגע העבירה בתיק החקירה, ואין לומר לנפגע העבירה כי אם יסרב לעימות, התיק ייגנז.
- 4) יש להדגיש בפני נפגע העבירה, כי ביטחונו האישי מובטח לו בכל מהלך העימות. ככלל, אין להשאיר את נפגע העבירה עם החשוד, ללא נוכחות שוטר, למעט במקרה בו נפגע העבירה הסכים לכך מראש, והקצין האחראי על החקירה סבר כי הדבר הכרחי ויכול לקדם את החקירה באופן משמעותי.
- 5) על אף זכותו של נפגע העבירה למלווה בעת החקירה, יש להעדיף ביצוע עימות ללא נוכחות מלווה במהלך העימות, זאת בשל מטרת העימות, וההשפעה האפשרית על נוכחותו של אדם זר.
- 6) יש לתעד עימות בתיעוד חזותי. לא ניתן היה לקיים את העימות בתיעוד חזותי אם בשל העדר אמצעים, תקלה טכנית או צורך ענייני אחר, יתועד העימות בתיעוד קולי. למרות האמור, במקרים חריגים או בנסיבות מיוחדות, ייתכנו מקרים בהם על פי החלטת הקצין האחראי על החקירה העימות לא יתועד חזותית או קולית ויתועד רק בכתב, עליו לתעד בכתב את החלטתו.
- 7) אופן ניהול העימות :
 - א) יש להימנע בטרם קיום העימות ולאחריו מכל מפגש, ולו מקרי, בין נפגע העבירה לחשוד (למשל מפגש במסדרון התחנה).
 - ב) יש להקפיד שהעימות ייערך תוך מתן הגנה מלאה ותחושת מוגנות לנפגע העבירה.
 - ג) יש להקפיד כי יינתן לנפגע העבירה הסבר בטרם הכניסה לעימות על האפשרות להפסיק את העימות בכל רגע נתון, אם יש בו כדי לגרום לו קושי רב. במקביל יש להסביר לו את משמעות הפסקת העימות.
 - ד) היוועצות עם גורם מטפל – היוועצות עם גורם מטפל הינה לשיקול דעתו של החוקר ונתונה להסכמת נפגע העבירה. במקרים בהם נפגע עבירה הוא קטין, רצוי להיוועץ עם עובד סוציאלי שמונה לפי חוק (פקיד סעד) המעורב בעניינו.

ט. מסדר זיהוי

- 1) מסדר זיהוי ייערך תוך הקפדה על דיסקרטיות מלאה תוך התחשבות ברגשותיו של נפגע העבירה ועל מנת להקל עליו במידת האפשר.
- 2) יש לשקול עריכת מסדר זיהוי חי או מסדר זיהוי תמונות בהתאם לנסיבות. ככל שהוחלט לערוך מסדר זיהוי חי ניתן לשקול אפשרות לביצועו באמצעות מראה חד כיוונית. במקרים בהם נפגע העבירה אינו מסכים לכך, או שקיים חשד כי מצבו הנפשי לא יאפשר זאת, יש

להשתמש באמצעים אחרים כגון טלויזיה במעגל סגור או כל אמצעי אחר, שלא יחשוף את נפגע העבירה לעיני המשתתפים במסדר הזיהוי.

(3) יש להסביר לנפגע העבירה כי לסגורו של החשוד עומדת הזכות להיות נוכח במסדר הזיהוי.

י. דיגום ראיות ובדיקות רפואיות

(1) אם קיימת סבירות כי נפגע העבירה זקוק לטיפול רפואי או עשויות להימצא על גופו ראיות המעידות על ביצוע העבירה, יש לפנות לאחד מבתי החולים בהם קיים מרכז לטיפול בנפגעות תקיפה מינית בהתאם לרשימת בתי החולים והמרכזים המפורטת בנספח ג' (להלן: **מרכז אקוטי**).

(2) יש להציע לנפגע העבירה לעבור בדיקה רפואית, גם אם עבר תקופת זמן ארוכה מהפגיעה וזאת על מנת שניתן יהיה לוודא האם נגרמו לו נזקים כלשהם, ואם יש בגופו ממצאים פיזיים העשויים לעזור באיסוף הראיות.

(3) יש לברר את פרטי האירוע לפני הבדיקה, ולמסור את הפרטים הרלוונטיים לרופא הבודק. הצורך בביצוע דיגום ראיות יוחלט על ידי הגורם הרפואי הבודק, בהתחשב בפרטי האירוע שנודעו למשטרה ולזמן התרחשות העבירה. לצורך כך, בהתאם לסעיף 14 ו-14א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), תשנ"ו-1996 (להלן: **"חסד"פ – אמצעי זיהוי**) ולהוראות פקודת המטא"ר 14.05.01 – "חיפוש פנימי בגוף", יש להסביר לנפגע העבירה על הצורך בחיפוש ולקבל את הסכמתו של נפגע העבירה טרם ביצוע הדיגום, בטופס "מתן הסכמה לעריכת חיפוש בגוף אדם שאינו חשוד והסכמה להשוואה של נתוני זיהוי" (נספח א').

(4) ההסכמה לנטילת הערכה תתקבל על ידי הרופא, שהוא הגורם המוסמך לביצוע הנטילה. ההסכמה לשימוש בערכה (הפקת ממצאים והשוואתם) תינתן בפני איש משטרה. בשני המקרים נפגע העבירה יחתום על טופס הסכמה מתאים.

(5) כאשר מדובר בחיפוש פנימי – דיגום ראיות – בגוף אדם שהוא קטין או אדם עם מוגבלות שכלית – נדרש לפעול גם בהתאם לפקודת המטא"ר 14.05.01 – "חיפוש פנימי בגוף" לעניין זה.

(6) לאחר בירור ראשוני של העובדות ובהתאם לאמור בסעיף 3 לעיל, יסדיר החוקר מבעוד מועד מול בית החולים הקרוב הכלול ברשימת בתי החולים שבנספחים ב' ו-ג', את בואו של נפגע העבירה לבדיקה רפואית בבית החולים. בטרם ההגעה לבית החולים יודא השוטר טלפונית עם בית החולים כי קיימת "ערכת אונס" לצורך איסוף הראיות מגופו של נפגע העבירה.

(7) נפגע העבירה יוסע למקום הבדיקה ברכב משטרה, בליווי שוטר (רצוי בן מינו/ה של הנפגע/ת). מומלץ, כי הרכב בו יוסע לא יישא סימני זיהוי משטריים. אם יבקש נפגע העבירה לנסוע ברכב של אדם קרוב המעוניין להסיעה, יש לאפשר זאת. גם במקרה זה יתלווה איש משטרה לנסיעה לבית החולים, הן לסיוע והן לקבלת ערכת האונס. אין לשלוח את נפגע העבירה לבדו לדיגום ראיות או לבדיקה רפואית.

(8) בהיעדר מלווה אחר, איש משטרה המתלווה אל נפגע העבירה, יסייע לו בכל הנוגע להסדרת הרישומים המשרדיים ונוהלי הבדיקה הרפואית.

9) אין לאפשר נוכחותם של נציגים מטעם החשוד בזמן הבדיקה הרפואית ודיגום הראיות.

10) בתום הבדיקה הרפואית, יקבל איש המשטרה שנלווה לנפגע העבירה מהרופא הבודק את הערכה, ובה הדגימות וכן העתק מטופס הדגימות, ויעבירן לממונה על החקירה. העתק טופס הדגימות יתויק בתיק החקירה, יחד עם טופס הסכמת נפגע העבירה לעשות שימוש בדגימות. בהסכמת נפגע העבירה בכתב יבקש החוקר מהגורם הרפואי עותק מרישום תשובותיו בעת הבדיקה הרפואית אל מול הגורם הרפואי, זאת בנוסף לטופס הדגימות, החוקר יתייק את הסכמת נפגע עבירה בתיק החקירה.

יא. קבלת דיווח אודות נפגע עבירה מבית החולים

עם קבלת דיווח מאת בית החולים על נפגע עבירה אשר הגיע אליו, זאת בהתאם לתקנות בריאות העם, התשל"ו-1975 יש לפעול כדלקמן:

- 1) שיתוף פעולה בין בית החולים למשטרה הוא הכרחי לשם טיפול מיטבי בנפגע העבירה, ואף יסייע לקידום צרכי החקירה. איש משטרה המגיע לבית החולים, יקפיד על שמירת פרטיות הנפגע, תוך הקפדה על קבלת מידע, והעברת דיווחים בדיסקרטיות ובמקום המאפשר פרטיות.
- 2) ככל שהדבר מתאפשר, השוטר לא יפנה לנפגע עבירה בטרם יוודא כי עו"ס בית החולים קיבל את פניו של נפגע העבירה, שוחח עימו, הסביר לו את ההליך הרפואי המשפטי בבית החולים, וכן את אפשרות להגיש תלונה במשטרה.
- 3) השוטר יפעל לקבלת פרטים ראשוניים וכלליים על האירוע, כדוגמת: פרטי הנפגע, מיקום האירוע ותיאור החשוד.
- 4) יש להקפיד כי שוטר אחד יתנהל מול נפגע העבירה בבירור פרטי האירוע. השוטר יפעל בדיסקרטיות וברגישות הנדרשת.
- 5) יש לאפשר לנפגע העבירה להחליט בדבר הגשת תלונה במשטרה ודיגום ראיות מגופו – ראה סעיף ב' שעניינו "חקירה בהעדר תלונה או בהעדר שיתוף פעולה של נפגעת העבירה".
- 6) אם גורם רפואי מוסמך או עו"ס טוען שנפגע העבירה מצוי במצב נפשי קשה, יש להיעזר באמצעות העו"ס בקבלת הפרטים הראשוניים.
- 7) לאחר קבלת הפרטים ותיעודם בהתאם, יצור השוטר קשר עם ק' אח"ם או קצין ממונה על החקירות בתחנה או קצין תורן לשם עדכון והחלטה באשר לצורך בהגעת חוקר/ת עבירות מין לבית החולים.
- 8) חוקר עבירות מין יחבור בהקדם לגורמי הטיפול בבית החולים ויפעל בשיתוף פעולה תוך התחשבות בצרכים הרפואיים והחקירתיים כאחד.
- 9) בעת הגעה לבית חולים אשר ללא מרכז אקוטי, על החוקר להשלים איסוף ראיות שלא נדגמו באמצעות "חיפוש על גוף" כהגדרתו בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996. לצורך כך יש להסביר לנפגע עבירה בצורך בחיפוש ולקבל את הסכמת נפגעת העבירה, בטופס "מתן הסכמה לעריכת חיפוש בגוף אדם שאינו חשוד והסכמה להשוואה של נתוני זיהוי" (נספח א').

10) הובא לידיעת החוקר, כי על גופו של נפגע העבירה קיימים סימנים, שנטען שהינם כתוצאה מביצוע העבירה או שקיים לגביהם חשד שהם קשורים לעבירה, יברר החוקר האם צולמו על ידי בית החולים. במקרה שלא צולמו, יתעד את פעולת הצילום במזכר ויצלם אותם במקום מוצנע על פי הנדרש ובהתאם לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי) תשנ"ו-1996. לשם בדיקה זו יש לקבל את הסכמת נפגע העבירה בכתב. החוקר לא יפעל כאמור בסעיף זה, אלא לאחר שהסביר לנפגע עבירה, בלשון המובנת לו את מטרת הצילום ואת השימוש שניתן לעשות בתמונות וכן הסביר לו את זכותו שלא להסכים לכך. את הצילום יבצע חוקר בן מינו של הנפגע, אלא אם כן הנפגע מבקש אחרת.

11) יובהר כי בכל מקרה בו ראה החוקר סימנים על גופו של נפגע העבירה עליו לתעד זאת בתיק החקירה.

12) החזרת נפגע העבירה לביתו – בתום החקירה והבדיקות הראשוניות ובכפוף ליכולת היחידה באותה עת, יציע החוקר לנפגע העבירה לדאוג להסעתו ברכב משטרתי מוסווה לביתה או למקום אחר אליו שבכוונתו להגיע, אלא אם תוסע על ידי קרוב משפחה או מלווה אחר מטעמו.

יב. אופן הטיפול בערכת האונס והעברתה למשטרה

1) השוטר המקבל ערכת אונס מהרופא הדוגם, יודא כי היא נארזה בשקית מאובטחת, מיד לאחר הדיגום, בהתאם לפקודת המטא"ר 14.01.45 - "תפיסת חפצים הקשורים לעבירה והטיפול בהם".

2) ככל שהערכה לא נארזה כאמור, השוטר המקבל יארוז אותה כמפורט לעיל.

3) הערכה תועבר, כאשר היא ארוזה בהתאם להוראות סעיף קטן (1), למשרד המוצגים במז"פ.

4) במקרה של **הסכמה מלאה** לשימוש בערכה

א) הערכה תועבר לממונה על החקירה או לאיש משטרה אחר באופן שלא יפגע בפרטיותו ובכבודו של נפגע העבירה.

ב) יש להעביר את הערכה למשרד המוצגים של מז"פ בהקדם האפשרי ולא יאוחר משבוע מזמן קבלת הערכה מהרופא.

ג) יש לשמור את הערכה בטמפרטורת החדר כל עוד לא מתקיימים תנאי חום ולחות קיצוניים, עד להעברתה למז"פ.

ד) עם התעוררותן של שאלות כלשהן, הקשורות לטיפול בערכה, ניתן להתקשר ישירות לראש המעבדה הביולוגית במז"פ/מטא"ר בטלפון 5429438/9383 – 02 ובמיוחד במקרים האלה:

1) מתעורר הצורך בהדרכה בנושא נוהל הטיפול בערכה.

2) נגרם נזק או תקלה כלשהי לערכה, או שהערכה אבדה.

3) במקרה בו קיים מחסור בערכות בבתי החולים יש להודיע על כך למעבדה הביולוגית במז"פ/מטא"ר בטלפון 5429438/9383 – 02 או לחילופין לרע"ן זיהוי מחוזי.

5) במקרה של **הסכמה מדורגת** לשימוש בערכה (כלומר: הסכמה לנטילת הערכה ושמירתה בלבד):

א) הערכה תילקח מבי"ח על ידי שוטר ייעודי לכך מהמרלוי"ג לטובת שמירתה במרלוי"ג למשך 50 שנה.

ב) שוטר המרלוי"ג הייעודי יפתח תיק פל"א, הערכה תירשם בתיק יחד עם המסמכים הרפואיים והתיק יכנס למעגל מורשים כך שלא ניתן יהיה לאתרו, עד לקבלת הסכמה בכתב של נפגע העבירה לשימוש בערכה על גבי טופס "הסכמה לשימוש בערכת אונס בחלוף זמן", הנמצא במערכת הפל"א.

ג) הערכה תישמר במרלוי"ג במשך 50 שנים לאחר מכן תושמד.

יג. חיסיון טיפול נפשי של נפגע העבירה

במקרה בו עולה צורך ראייתי בקבלת מסמכים אודות טיפול נפשי של נפגע העבירה, על החוקר לפעול על פי חוק חיסיון ראיות (טיפול נפשי בהליכים פליליים שעניינם עבירות מין או אלימות חמורה במשפחה), התשפ"ב-2022. הוראות החוק ואופן יישומו מפורטים בנוהל אח"ס רלוונטי.

יד. ביצוע עבירות מין מתוך מניע לאומני

1) ביצוע עבירות מין לפי סעיף 3יב (בהתאם להגדרות שבחוק המאבק בטרור), ייחשב מעתה עבירת טרור, ולכן דינו של עובר העבירה במקרה זה יהיה כפל העונש הקבוע לעבירת המין הרלוונטית, אך לא יותר מ-25 שנים. מכאן, שבעת בירור המניע לביצוע עבירת המין הרלוונטית, אם עולה חשד לביצוע העבירה ממניע לאומני, יש להקפיד ולחקור את מבצע העבירה, נוסף על עבירות המין, גם על עבירת טרור לפי סעיף 37א) לחוק המאבק בטרור. בתוך כך, יש להקפיד להוסיף לרשימת העבירות בפל"א, נוסף על עבירות המין הרלוונטיות, גם את עבירת הטרור.

2) הטרדה מינית או עבירות מין מתוך מניע גזענות או עוינות כלפי ציבור מתוך מניע של גזענות או עוינות כלפי הציבור (בהתאם להגדרות שבחוק העונשין), ייחשב נסיבה מחמירה אשר תביא להכפלת העונש הקבוע לאותה עבירה. מכאן, שבעת בירור המניע לביצוע עבירת המין הרלוונטית (או עבירה של הטרדה מינית), אם עולה חשד כי המניע לביצוע המעשה הוא גזעני (או עוינות כלפי ציבור), יש לחקור את מבצע העבירה, נוסף על עבירות המין העיקרית שביצע, גם על עבירה לפי סעיף 144א) לחוק העונשין.

3) ישנה חובה להזין בתיק "רקע ונסיבות" ו-"מניע בתיק", בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה, ועל פי ההנחיות בעניין פתיחת תיק פל"א.

טו. יידוע נפגעת העבירה על שלבי ההליך הפלילי

1) יש לפעול בהתאם לנוהל אח"ס רלוונטי.

2) בעת מעצר או שחרור חשוד בתנאים (על ידי קצין החקירות או על-ידי בית המשפט), החוקר יידע טלפונית את נפגע העבירה על תנאי המעצר או השחרור, בסמוך ככל האפשר לקבלת ההחלטה ויתעד זאת בתיק החקירה.

טז. סודיות, פרסום ודיווח

- 1) הפניית נפגע העבירה לחקירה ופעולות החקירה, ייעשו באופן דיסקרטי כדי לצמצם, ככל הניתן, את מספר האנשים היודעים על המקרה, ובכפוף להסכמתו לקבלת סיוע כאמור בסעיף ו'.
 - 2) לבד מהאנשים העוסקים ישירות בחקירה והממונים עליהם אין לאפשר לאיש משטרה או לאחר גישה לחומר זה.
 - 3) יש להימנע מפרסום כל פרט העלול להביא לזיהויו של נפגע העבירה, ומאזכור פרטיו המפורשים של האירוע.
 - 4) יש להימנע מאזכור שמו של נפגע העבירה ואזכור פרטי האירוע המפורשים, שלא לצורך בעת דיווח משטרי על עבירה כאמור. בדיווח בכתב יודגש "לא לפרסום".
 - 5) הפרסום באמצעי התקשורת ייעשה לאחר הפעלת שיקול דעת מעמיק, בכפוף לצורכי חקירה והעניין הציבורי בפרסום ולאחר היוועצות בקצין אח"ם מרחבי או רל"ח ובתחנה ק' אח"ם. אם יש הכרח בפרסום, יכללו בו אך ורק פרטים הכרחיים אודות החקירה.
 - 6) אם פורסם דבר העבירה שלא על ידי הגורם האחראי לכך במשטרה, יאושרו או יישללו הפרטים ההכרחיים לפרסום בלבד.
 - 7) יש לנקוט באמצעים הנדרשים לשם מניעת פרסום כאמור, לרבות שימוש בבקשות לביהמ"ש להוצאת צו איסור פרסום על פי נוהל אח"ם רלוונטי.
 - 8) דרש נפגע העבירה שלא למסור פרטים על האירוע באמצעי התקשורת – יכובד רצונו, ככל הניתן, גם באשר לפרסום פרטים הכרחיים לחקירה, כאמור בסעיף קטן 5) לעיל יש להימנע גם מציון פרטי החשוד וזיקתו לנפגע העבירה אם יש בכך כדי לזהותו (בעיקר בעבירות מין במשפחה) שפרסומם כפרסום פרטיה.
 - 9) לא יימסר כל דיווח על המקרה לבני משפחת נפגע עבירה שאינו קטין, אלא אם הסכים לכך במפורש ובתנאי שהודעה כזו לא תפגע בחקירה.
 - 10) בכל הנוגע למסירת ידיעות לציבור ולגורמי תקשורת, יש לפעול גם בהתאם לאמור בפקודת המטא"ר 04.01.01 - "מסירת ידיעות לציבור ולגורמי התקשורת".
- יז. העברת התיק לגוף התביעה הרלוונטי

תיקי עבירות מין יועברו בדחיפות לפרקליטות, לשם בחינת העמדה לדין.

יח. גביית עדות מוקדמת

- 1) נוכח החוקר, כי קיים יסוד סביר להניח, שלא ניתן יהיה לגבות את עדותו של נפגע העבירה במהלך המשפט, אם בשל היותו תושב חוץ או מכל סיבה אחרת (כגון: חשש שאמצעי לחץ, איום או הפחדה וכדומה יניאו אותו מלמסור עדות אמת במהלך המשפט), ימליץ לפרקליטות להגיש כתב אישום בדחיפות ולפעול לגביית עדותו לאלתר, על פי סעיף 117 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב-1982.
- 2) ההמלצה לפרקליטות, כאמור לעיל, תתבסס ככל הניתן, על ראיות אובייקטיביות שבכוחן להצביע על היס"ל האמור.

נספח א'

יחידה :

תאריך :

מספר תיק פל"א :

טופס למתן הסכמה לעריכת חיפוש בגוף אדם שאינו חשוד

והסכמה להשוואה של נתוני זיהוי לפי סעיף 14 ו-14א. לחוק

1. פרטי האדם שאינו חשוד :

מס' זהות/דרכון/אחר	שם פרטי	שם משפחה	שם האב	מען	תאריך לידה	מין
						ז / נ

2. פרטי השוטר :

מספר אישי/ת.ז.	דרגה	שם פרטי	שם משפחה	תפקיד	מקום השירות

בתאריך : _____ בשעה : _____ במקום הנטילה : _____ הודעתי לנ"ל כי אני מבקש לערוך בגופו חיפוש בדרך של _____, במסגרת חקירה בתיק שפרטיו לעיל. סוג פעולת החיפוש

הבהרתי לו בלשון המובנת לו כי החיפוש הוא (סמן X במשבצת המתאימה) :

☐ לשם תפיסת ראיה הנדרשת לצורך חקירת העבירה, שיש יסוד סביר להניח שנמצאת בגופו.

☐ לשם בדיקת קשר אפשרי שלו לעבירה הנחקרת.

כן הבהרתי לו בלשון המובנת לו כי זכותו שלא להסכים לעריכת החיפוש וכי השימוש שייעשה במה שנתפס בחיפוש יהיה לשם חקירת עבירה או לשם הפקת נתוני זיהוי, אשר יושוו לנתוני זיהוי במסגרת חקירת התיק הנ"ל או לנתוני זיהוי בתיקי חקירה משטרתיים אחרים, בהתאם להסכמתו המפורשת.

חתימת השוטר

הסכמת האדם שאינו חשוד לעריכת החיפוש ולהשוואת נתוני זיהוי לנתוני זיהוי המצויים במאגר

לאחר שהובהרה לי מטרת החיפוש והובהרה לי זכותי שלא להסכים לעריכתו, אני מביעה בזאת הסכמתי כי ייערך חיפוש בגופי לצורך חקירה בתיק שפרטיו לעיל.

כמו כן, אני מסכים כי תיערך השוואה בין נתוני הזיהוי שיופקו מהחיפוש שנעשה בגופי לבין נתוני הזיהוי המצויים במאגר נתוני הזיהוי המנוהל במשטרה, כמפורט להלן:

(אנא סמן/י X במשבצות/ות המתאימה/ות)

☐ לצורך חקירה בתיק שפרטיו לעיל.

☐ לצורך חקירת עבירה בתיקים המשטרתיים המפורטים להלן:

פ"א	פלי"א	היחידה
פ"א	פלי"א	היחידה
פ"א	פלי"א	היחידה

☐ לצורך חקירת סוגי העבירות המפורטות להלן: **

☐ לצורך חקירת כלל תיקי החקירה המשטרתיים, בהתאם לשיקול דעתה של המשטרה.**

הובהר לי כי בהשוואה זו עשויה להימצא התאמה בין נתוני הזיהוי שהופקו מהחיפוש שנעשה בגופי לבין נתוני הזיהוי המצויים במאגר נתוני הזיהוי המנוהל על-ידי המשטרה.

תאריך חתימת האדם שאינו חשוד

הסכמת אדם אחר לעריכת החיפוש ולהשוואה של נתוני הזיהוי באדם שאינו חשוד שהוא קטין או אדם עם מוגבלות שכלית

אני החתום מטה, _____, אפטרופסו של האדם שאינו חשוד/ ממונה על החקירה בתיק זה***, ת.ז. _____, נותן את הסכמתי/אישורי לעריכת החיפוש ולהשוואת נתוני הזיהוי כפי שפורט לעיל לגבי האדם שאינו חשוד הנ"ל, שהוא קטין או אדם עם מוגבלות שכלית. זאת, בהתאם לסעיף 14ג. לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996.

חתימת אפטרופוס/ ממונה על החקירה

תאריך

* כאמור בסעיף 14א(ג) - חיפוש פנימי בדרך של בדיקה גניקולוגית, לשם בדיקת קשר אפשרי של אדם לעבירה הנחקרת, לא ייערך אלא בהיתר של בית משפט.

** במקרה שבו האדם שאינו חשוד הוא קטין או אדם עם מוגבלות שכלית ולא נדרשה הסכמת אפטרופסו, בנסיבות האמורות בסעיף 14ג לחוק, ניתן לערוך השוואה רק לצורך חקירת התיק המשטרתי שבמסגרתו ניטלה הדגימה, אלא אם כן אישר זאת קצין נוער מחוזי במשטרת ישראל מנימוקים מיוחדים שיירשמו.

*** לאחר שנעצתי עם פקיד סעד/חוקר ילדים/חוקר נוער, בהתאם להוראת החוק.

נספח ב'

מרכזי הסיוע לנפגעות/י תקיפה מינית

קווי החירום של מרכזי הסיוע

קווי החירום הארציים פועלים 24 שעות ביממה: 1202 לנשים, 1203 לגברים

מספרים מקומיים של קווי חירום:

קריית שמונה, הגליל והגולן 04-6943996

חיפה והצפון 04-8641262

השרון 09-7747760

תל אביב והמרכז 03-5176176

ירושלים 02-6255558

תאיר – השפלה הדרומית 08-9496020

מסל"ן (מרכז סיוע לנפגעות אלימות ותקיפה מינית, נגב) – באר שבע והנגב 08-6421313

מרכז סיוע לנפגעות תקיפה מינית ופיזית לנשים ערביות 04-6566813

לנשים דתיות ובאמהרית 02-6730002

לגברים דתיים 02-5328000

נספח ג'

מרכזים אקוטיים לנפגעי ונפגעות תקיפה מינית

03-5028313	בי"ח "וולפסון", חולון
2329* ,03-6947033	מרכז נטע, בי"ח איכילוב, ת"א
	מרכז "בת עמי", בי"ח "הדסה עין כרם", ירושלים
02-6422758 16:00 – 08:00	בין השעות :
02-6777222 8:00 – 16:00	בין השעות :
	בי"ח "סורוקה", באר שבע
08-6400327 16:00 – 08:00	בין השעות :
08-6400462	כל היום :
04-6652481	מרכז טנא, בי"ח "פוריה", טבריה
04-8359210	בי"ח "בני ציון", חיפה
08-6363017	בי"ח יוספטל אילת
04-7748268 16:00 – 08:00	בין השעות :
04-7748206 8:00 – 16:00	בין השעות :
04-6028888	בי"ח אנגלי, נצרת
04-9107287	מרכז רפואי לוטם, המרכז הרפואי לגליל, נהריה
08-9441580	בי"ח קפלן מרכז לוטוס
03-5127878	המכון לרפואה משפטית, אבו כביר, תל אביב